

GEWESTELIJK PROGRAMMA VOOR PESTICIDENREDUCTIE 2018- 2022 UITVOERINGSVERSLAG 2018-2019

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Hier in video, enkele projecten die zijn uitgevoerd als onderdeel van het Regionaal Natuurplan en het Programma voor Pesticidenreductie (ctrl + clic) :

INHOUDSOPGAVE

1.	Doelstellingen van het programma 2018-2022	3
2.	Acties 2018-2022 – stand van zaken	3
2.1	Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen	3
2.2	Verkoop van pesticiden	5
2.3	Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven	6
2.4	Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM	12
2.5	Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelden	12
2.6	Beschermen van het aquatisch milieu	12
2.7	Beschermen van specifieke gebieden	15
2.9	Geïntegreerde gewasbescherming - Integrated Pest Management (IPM)	20
2.10	Indicatoren.....	25
2.11	Risicobeperkende maatregelen	26
2.12	Beheer en opvolging van het plan.....	27

1. DOELSTELLINGEN VAN HET PROGRAMMA 2018-2022

Het streefdoel van het Gewest kan worden opgedeeld in 5 prioritaire pijlers die als richtsnoer zullen dienen voor alle regelgevingen, projecten en acties die in de loop van die 5 jaar worden uitgevoerd:

- 1) Geen pesticiden meer gebruiken in alle ruimten die open zijn voor het publiek
- 2) Het gebruik van pesticiden beperken in privétuinen en –domeinen
- 3) De bescherming voor kwetsbare groepen, met inbegrip van de professionele gebruikers, opvoeren
- 4) De natuur en de ecosysteemdiensten beschermen
- 5) Een stedelijke landbouw ontwikkelen die verenigbaar is met het behoud van de ecosystemen

2. ACTIES 2018-2022 – STAND VAN ZAKEN

2.1 Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen

❖ Implementatie van het Belgische certificeringssysteem “Fytolientie”

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.1.1	De kennis van de operatoren van GBM certificeren. De sessies van de basisexamens om de kennis van de kandidaten te certificeren zullen regelmatig en voldoende worden georganiseerd.	Organisatie van de basisexamens voor de fytolientie.	Organisatie van een voldoende aantal examensessies voor elk type fytolientie.
In 2019 werden examens P1 (FR/NL), NP (FR/NL) en P2 (FR) georganiseerd.			
BHG 2.1.2	Zorgen voor coördinatie met de federale overheid. De lijsten met de geslaagden voor het basisexamen en de getuigschriften van aanvullende opleidingen zullen regelmatig worden bezorgd aan de FOD.	Aan de FOD de lijst bezorgen van de geslaagden voor het basisexamen en de getuigschriften van de aanvullende opleiding.	Goede werking van de uitwisselingsinterface tussen de opleidingsinstellingen en de FOD.
De lijsten van de laureaten van de eerste in 2019 georganiseerde examens werden meegedeeld aan de federale overheid voor de toekenning van fytolienties. Het proces lijkt te werken.			

❖ Toegang tot een aangepaste opleiding (basis & aanvullende)

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.1.3	Zorgen voor de basisopleiding van de operatoren van GBM. Er zullen voldoende sessies van basisopleidingen worden georganiseerd voor de verschillende fytolienties en de getuigschriften van basisopleiding zullen volgens de regelgevende bepalingen worden afgeleverd.	Organisatie van de basisopleidingen.	Organisatie van een voldoende aantal examensessies voor elk type fytolientie.
2018 : Leefmilieu Brussel heeft deze acties opgestart via een Competentiecentrum voor Ecologisch Beheer. De basisopleidingen voor de fytolientie zijn eind 2018 van start gegaan met de P1-opleiding.			

2019 :
De eerste basisopleidingen NP en P2 (FR) zijn in 2019 georganiseerd.

BHG 2.1.4 Zorgen voor de basisopleiding van de operatoren van GBM. Het materiaal voor de basisvorming bijwerken. Herziening ten minste om de twee jaar of zodra dit door een belangrijke ontwikkeling is vereist.
De inhoud van het materiaal van de basisopleidingen (syllabi en slides) moet periodiek worden bijgewerkt om rekening te houden met de wetgevende, wetenschappelijke en technische evolutie.

Actie gepland voor 2021-2022 met afstemming op het referentiesysteem voor ecologisch beheer (zie actie BHG 2.9.3).

BHG 2.1.5 Zorgen voor de aanvullende opleiding van de operatoren van GBM. Organisatie van aanvullende opleidingsactiviteiten. Aangepaste communicatie naar de opleidingsinstellingen.
Organisatie van een voldoende aantal activiteiten voor elk type fytolientie.

De basisopleidingsmodules P2 en de NP-opleiding zijn in 2019 als aanvullende opleiding geopend.
Er is slechts één andere aanvraag voor de erkenning van een opleiding ingediend.

BHG 2.1.6 Zorgen voor de aanvullende opleiding van de operatoren van GBM. Een evenwichtig aanbod van aanvullende opleidingsactiviteiten voorstellen. Aanvullende opleidingsactiviteiten in meer dan 3 thema's per jaar;
Aangepaste communicatie naar de opleidingsinstellingen.

Het BHG heeft slechts één aanvraag ontvangen voor de erkenning van een aanvullende opleidingsactiviteit in 2019. Daar zijn verschillende redenen voor: het ontbreken van specifieke opleidingsinstellingen voor de groene sectoren in het gewest, de onwetendheid over deze mogelijkheid, de erkenning van activiteiten door andere gewesten (hoewel ze in het Brussels gewest worden georganiseerd).

In 2020 zullen verbeteracties worden voorgesteld.

BHG 2.1.7 Zorgen voor de aanvullende opleiding van de operatoren van GBM. Een aanbod aan aanvullende opleidingsactiviteiten voorstellen dat ook voldoet aan de doelstellingen van de andere gewestelijke plannen, programma's en strategieën. Coördinatie met de andere gewestelijke plannen en programma's;
Aangepaste communicatie naar de opleidingsinstellingen.

De aanvullende opleidingsactiviteiten zullen in het bijzonder de nadruk leggen op de doelstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die door het Gewestelijk Natuurplan of de Good Food-strategie worden nagestreefd.

2018 :
De activiteiten van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer richten zich op activiteiten die niet erkend zijn voor de fytolientie (d.w.z. het thema van de pesticidenreductie wordt er behandeld, maar niet voldoende in kwantitatieve termen):
- 23/04/18: Stedelijke biodiversiteit – Stand van zaken en uitdagingen van de biodiversiteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- 28/05/18: Bijen in de stad: stand van zaken en vooruitzichten voor de bescherming van wilde bestuivers (concurrentie tamme/wilde bijen)
- 03/10/18: Integratie van de fauna in de groene ruimtes (terreinbezoeken)
- 05/11/18: Stedenbouw en biodiversiteit (biodiversiteitspotentieel-oppervlaktefactor BAF+ en Ecopotentieel)
- 05/10/18: Bouwen en biodiversiteit (seminarie duurzame gebouwen)
- 06/12/18: Circulaire groene ruimtes: de circulariteit van de materiaalstromen integreren in het beheer van groene ruimtes

2019 :
Activiteiten van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer :
- 26/03/19: Gebouwen vegetaliseren: Het urbanisme gaat over naar groen

- 23/04/19: Invasieve exotische planten
- 06 en 07/05/19: De laanbeplantingen in de stad
- 28/05/19: Duurzame stedelijke bloei
- 2/10/19: Leve(n)de bodem

De deelnemers aan deze opleidingen zijn voornamelijk beheerders van openbare ruimtes. Er zal een reflectie worden gestart om andere professionele doelgroepen te bereiken (thema's, opleidingsuren en -periodes, enz.).

BHG 2.1.8 Het opleidingsmateriaal voor iedereen ter beschikking stellen. | Het opleidingsmateriaal van de basisopleiding en van de aanvullende opleidingsactiviteiten ter beschikking stellen op het internet. | Aangepaste communicatie naar de opleidingsinstellingen.

Het regelmatig bijgewerkte materiaal van de basisopleiding en het materiaal van de aanvullende opleidingsactiviteiten zullen ter beschikking zijn op de website van Leefmilieu Brussel.

Het materiaal voor de basisopleiding, dat regelmatig wordt bijgewerkt, en het materiaal voor de aanvullende opleidingsactiviteiten zullen beschikbaar zijn op de website van Leefmilieu Brussel.

Er worden opties onderzocht voor 2020.

2.2 Verkoop van pesticiden

❖ Algemene informatie die wordt verstrekt op plaatsen waar pesticiden voor amateurgebruik worden verkocht

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.2.1 	Sensibilisatie van de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik om te kiezen voor een risicoarme benadering. De amateurgebruiker van GBM bewustmaken van de blootstellingsroutes (via de huid, inname...) bij gebruik van GBM, van risicobeperkende maatregelen, en van een risicoarme benadering die de risico's beperkt. De bewustmakingscampagnes zijn uiterlijk in 2019 beschikbaar op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht, zoals voorzien in art. 5 van het KB (04/09/12) betreffende het FRPP.	De algemene informatie updaten die beschikbaar is op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Beschikbaarheid van nieuwe instructies voor GBM- verkopers in 2019.

In 2019 heeft Leefmilieu Brussel een nationale ad hoc werkgroep gecoördineerd, die afhangt van de NTF en verbonden is met de adviesraad van het NAPAN, om de inhoud en de modaliteiten van de verplichte algemene informatie in de winkels te herzien.

Deze werkgroep heeft twee ontwerpaffiches (een over alternatieve methoden voor GBM's, de andere over risicobeperkende maatregelen) opgesteld. Op basis hiervan moeten nieuwe communicatietools klaar zijn voor gebruik tegen juni 2020. De nieuwe instructies zullen vervolgens aan de distributeurs worden meegedeeld met het oog op een effectieve invoering van de nieuwe aankondigingsverplichtingen in januari 2021.

❖ Beschikbaarheid van gecertificeerde voorlichters op verkoopplaatsen van pesticiden bestemd voor het brede publiek

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.2.1	Waarborgen van de kwaliteit van de informatie die in de verkooppunten wordt verstrekt.	Stimuleren van de opvolging van de aanvullende opleidingsactiviteiten voor de NP-fytollicentie.	Inventarisering van de belangrijkste verkooppunten; Modaliteiten voor de organisatie van basisopleidingen en aanvullende opleidingsactiviteiten voor NP.

Door middel van deze actie kan de deelname van de houders van NP-fytollicenties aan specifieke aanvullende opleidingsactiviteiten worden gestimuleerd en kan men zich vergewissen van hun kennis van de aspecten die specifiek zijn voor het gewest.

2018 :

Het opleidingsmateriaal voor de NP-fytollicentie werd eind 2018 afgerond; een georganiseerde opleiding moest begin 2019 worden uitgesteld bij gebrek aan voldoende inschrijvingen.

De identificatie van de verkooppunten is gedeeltelijk aangevat als onderdeel van de diagnosefase van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer, maar er zijn hiaten in de gegevens. Er zal een nieuwe methode worden ontwikkeld om de lijst van de distributeurs up-to-date te houden.

2019 :

In 2019 werden de eerste NP-opleidingen en -aanvullende opleidingen voor de NP-houders georganiseerd. Deze functie zal echter moeten worden versterkt.

BHG 2.2.2

Waarborgen van de kwaliteit van de informatie die in de verkooppunten wordt verstrekt.

Zichtbaarheid verlenen aan handelszaken die zich verbinden tot pesticidenreductie.

Inventarisering van de belangrijkste verkooppunten; Beschikbaarheid van communicatiemiddelen.

Het Gewest zal een handvest van goede praktijken opstellen rond de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen en biociden die buitenshuis worden gebruikt. De handelaars en ondertekenaars van het handvest zullen kunnen rekenen op een verhoogde zichtbaarheid.

2018 :

In 2018 werd geen enkele actie was ondernomen.

De actie was opgeschort in afwachting van de adviezen van het Grondwettelijk Hof over de Waalse en Vlaamse decreten die de gewesten toelaten maatregelen te nemen op het vlak van de verkoop van producten, om de gewestelijke bevoegdheid inzake de begeleiding van de verkoop (bv. verkoop in gesloten kast) te bevestigen. Deze bevoegdheid werd begin 2019 bevestigd (zie de arresten 32/2019 en 38/2019 van 28 februari 2019).

2019 :

Het BHG coördineert sinds 2019 ook de Bel 2.2.1-actie.

❖ GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op dit gebied niet bevoegd.

2.3 Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven

❖ Zorgen voor het verstrekken van evenwichtige informatie over pesticiden en de alternatieven ervoor

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.3.1 	Harmoniseren van de communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen in verband met biopesticiden en andere alternatieven (minstens één jaarlijkse intergewestelijke vergadering).	Kennisuitwisseling. Geharmoniseerde communicatie.
Deze actie zal trachten de communicatie te harmoniseren over het gebruik van biopesticiden en alternatieven voor niet-landbouwkundig gebruik, zoals het gebruik door particulieren en voor het onderhoud van groenzones en verharde oppervlakken.			
Het project werd uitgesteld wegens andere prioriteiten			

BHG 2.3.1 Efficiënt communiceren naar de verschillende doelgroepen. | Uitwerken van een communicatiestrategie en –plan. | Beschikbaarheid van het communicatieplan; Coördinatie met de andere gewestelijke plannen en programma's.

In een communicatiestrategie en -plan moeten de doelgroepen, boodschappen, acties, tools en planning worden bepaald voor de periode 2018-2022, zodat de algemene doelstellingen van dit programma voor pesticidenreductie kunnen worden behaald.

2018 :
Een communicatiestrategie, ontwikkeld in het kader van maatregel 21 van het gewestelijk natuurplan, is afgerond en wacht op formele validatie. In 2019 zal echter een nieuwe oriëntatie worden gegeven aan de gezamenlijke communicatie over de aspecten die verband houden met het Plan en het huidige Programma voor de professionele gebruikers, om de ontwikkelde instrumenten en de bijbehorende communicatie te uniformiseren. Deze nieuwe oriëntatie zal een onderscheid maken tussen het grote publiek (themamaand) en de professionele gebruikers (speciaal portaal).

De acties voor het grote publiek worden geconcentreerd tijdens de Week zonder Pesticiden (20-30 maart) en tijdens de eerste editie van de Beurs voor de Natuurlijke Tuin.

2019 :
Geen formeel gevalideerde communicatiestrategie. De overheidsopdracht voor de consolidatie van de strategie voor de professionele gebruikers kon niet worden uitgeschreven; ze zal in 2020 worden overgedaan.

De acties voor het grote publiek werden geconcentreerd tijdens de Week zonder pesticiden (20-30 maart), waaronder een openingssessie in aanwezigheid van de Franse senator Joël Labbé, en tijdens de tweede editie van de Beurs voor de Natuurlijke Tuin.

BHG 2.3.2 Efficiënt communiceren naar de verschillende doelgroepen. | Evalueren van gedrag, houding en opinie van de doelgroepen. | Uitvoeren van ten minste 1 peiling 'groot publiek', 4 peilingen 'niet-publiek', 1 peiling 'professionals groene ruimten' ; Uitvoeren van een studie over de praktijken van amateurtuinieren.

Er zullen enquêtes, monitorings en studies worden uitgevoerd bij de verschillende doelgroepen om de communicatietools van gegevens te voorzien, de doeltreffendheid van de campagnes te controleren, de behoeften aan informatie doelgericht te bepalen, enz. Als stand van zaken zal een studie over de praktijken van amateurtuinieren worden uitgevoerd, met de bedoeling om prioritaire actiepunten te formuleren.

2018 :
Meerdere elementen worden in overweging genomen:

- Uitvoering van de diagnosefase van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer (wat betreft de opleidingsbehoeften). Deze gegevens zullen in 2019 in overleg met de belangrijkste spelers op het gebied van beroepsopleiding worden herzien om het aanbod en de activiteiten van het Competentiecentrum te optimaliseren.
- Gunning van de opdracht voor de studie Hortésie over de particuliere tuinen en de park- en tuinaannemers. De studie heeft tot doel om naast de praktijken ook de meningen, attitudes en verwachtingen van de Brusselaars met betrekking tot hun tuinen te bepalen. Studie uitgevoerd in 2019 door het Institut de Gestion de l'Environnement et Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (IGEAT-ULB).
- De milieubarometer 2017-2018 van Leefmilieu Brussel heeft kunnen aantonen dat gezondheid (60%) en voedselkwaliteit (48%) de twee belangrijkste bekommernissen van de Brusselaars zijn. Bij de meer specifieke bezorgdheden staat de aanwezigheid van vervuilende stoffen in de voeding (en met name pesticiden) bovenaan op de overlastlijst met 56% van de Brusselaars, terwijl chemische huishoudproducten op de derde plaats komen (37% van de respondenten), ex-aequo met de uitstoot van het wegverkeer en na de luchtkwaliteit. Enkele vragen gaan oppervlakkig in op het probleem van de pesticiden, en daaruit blijkt dat 50% van de respondenten geen of weinig pesticiden gebruikt (maar de formulering van de vraag is dubbelzinnig en kon tegenstrijdige antwoorden uitlokken), en slechts 9% zou voorstander zijn van het gebruik van herbiciden om de spontane vegetatie op de wegen te controleren.

2019 :
- Voortzetting van de studie Hortésie, waarvan de resultaten aan het eind van het eerste kwartaal 2020 beschikbaar zullen zijn.

- Het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) heeft in 2019 een enquête gehouden bij de verantwoordelijken van de instellingen voor kinderopvang om de uitvoering van het project 'Geen pesticiden in de instellingen voor kinderopvang', dat in samenwerking met Leefmilieu Brussel en Adalia 2.0 werd uitgevoerd, te evalueren en te begeleiden. De resultaten wijzen op een goede kennis van de gewestelijke verbodsbepalingen op het gebruik van GBM's in deze instellingen die een kwetsbaar publiek opvangen: 99,5% van de steekproef (422 personen, 25% van de opvangcapaciteit) weet dat het gebruik van synthetische GBM's in de instellingen voor kinderopvang verboden is, tegenover 82% voor 'bio-pesticiden' en 'eco/bioprodukten'. Merk echter op dat de steekproef zeer weinig niet-gesubsidieerde gezinsstructuren bevatte. Het evaluatieverslag (nog niet gepubliceerd) bevat aanbevelingen om het niveau van de informatie en sensibilisatie van deze doelgroep in de toekomst te verbeteren.
- Binnen Leefmilieu Brussel is een algemene coördinatieactie gestart met betrekking tot de organisatie van enquêtes. Dit werk moet uiteindelijk de organisatie van enquêtes bij het grote publiek over verschillende onderwerpen vergemakkelijken. Tegelijkertijd is begonnen met het ontwerp van een nieuwe barometer die in 2020 zal worden georganiseerd.

BHG 2.3.3 Zorgen voor de beschikbaarheid van burgers die kennis doorgeven. | Opleiden van de Moestuinmeesters en Compostmeesters over het onderwerp. | Verderzetting van de MM- en CM-opleidingen.
 Moestuinmeesters (MM) en Compostmeesters (CM) zullen aangepaste en geactualiseerde opleidingen volgen over alternatieven voor pesticiden die kunnen worden toegepast in de tuin, in het bijzonder in de moestuin.

Niet aangevat.

Door gebrek aan middelen kon de actie niet worden ondernomen. Ze zal opnieuw worden beoordeeld in het licht van de lopende projecten en de recente dynamiek. Indien nodig zal de actie worden gewijzigd, geannuleerd of uitgesteld tot 2021-2022.

BHG 2.3.4 Zorgen voor de beschikbaarheid van burgers die kennis doorgeven. | In het leven roepen van 'Tuiniermeesters'. | Coördinatie met de MM en CM. Studie over de praktijken van thuishuinieren.
 'Tuiniermeesters' zullen kwaliteitsvolle informatie verstrekken over het ecologisch ontwerpen en beheren van een siertuin en de omgeving van het gebouw en adviezen geven over het onthalen van de biodiversiteit. Ze kunnen door particulieren worden aangezocht om diagnoses te stellen van plantenziekten en insecten die schadelijk zijn voor tuinplanten en natuurlijke beheertechnieken voorstellen om ze te verhelpen.

Niet aangevat.

Door gebrek aan middelen kon de actie niet worden ondernomen. Ze zal opnieuw worden beoordeeld in het licht van de lopende projecten en de recente dynamiek. Indien nodig zal de actie worden gewijzigd, geannuleerd of uitgesteld tot 2021-2022.

BHG 2.3.5 Zorgen voor de beschikbaarheid van burgers die kennis doorgeven. | Versterken van de synergiën met de natuurgidsen. | Voortzetting van de natuurgidsopleidingen.
 Er zal worden gestreefd naar een versterking van de partnerschappen met de natuurgidsen die actief zijn in het Gewest.

De actie wordt uitgesteld tot 2020-2021. Er zijn echter wel informele contacten gelegd.

BHG 2.3.6 Begeleiden van de transitie van het stedelijk landschap. | Bewustmaken van de Brusselaars voor spontane plantengroei. | Technische haalbaarheid van het project 'Sauvages de ma rue'. Partnerschappen met Tela Botanica.
 Het Gewest zal aangepaste strategieën ontwikkelen om de bevolking te familiariseren met die planten die meer zichtbaar zijn dan vroeger. Tot slot zal een aanpassing van het Franse programma 'Sauvages de ma Rue' in het BHG worden voorgesteld.

2018 :

In het kader van het project 'Straatmadeliefjes' worden jaarlijks begeleide wandelingen georganiseerd om wilde planten te ontdekken; een overheidsopdracht voor deze wandelingen is gepland tot 2022.
 De uitbreiding van dit project tot het hele gewest wordt echter opgeschort na de evaluatie van de werking in 2017 en 2018. Het project blijft in dit stadium beperkt tot de gemeente Sint-Gillis, die haar website heeft bijgewerkt.

In het kader van een Agenda 21-subsidie onderneemt ook de gemeente Etterbeek sensibilisatiesacties. Deze actie beoogt de tolerantie van de bevolking te vergroten ten opzichte van spontane

vegetatie die zich ontwikkelt op trottoirs en andere delen van de openbare ruimte. https://www.etterbeek.be/onze-diensten/leefmilieu/0-pesticiden-100-leven?set_language=nl

2019 :

Het project Straatmadeliefjes wordt voortgezet in Sint-Gillis en is weer autonoom geworden. <https://straatmadeliefjes.brussels/>

De door het gewest in het kader van Straatmadeliefjesgeorganiseerde acties hebben geleid tot geleide wandelingen in de 19 gemeenten. De opdracht loopt over 4 jaar. Vanaf 2020 zal de Franstalige naam van het project op verzoek van de gemeente Sint-Gillis worden veranderd van 'Belles de ma rue' in 'Fleurs de trottoirs'.
<https://leefmilieu.brussels/news/brusselse-wilde-plantjes-natuur-tussen-de-straatstenen>

**BHG
2.3.7**

Begeleiden van de transitie van het stedelijk landschap | Veranderen van de normen van de gemeentelijke bebloeming. | Ruimten voor uitwisseling met de gemeenten.

Het Gewest zal synergieën ontwikkelen die in de richting gaan van deze nieuwe, meer duurzame bebloemingspraktijken. Deze actie zou moeten leiden tot de publicatie van een bebloemingshandvest in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2018 :

De reflectie over het co-creatieproject PETAL (Plants for environmental transition and life), waaraan Leefmilieu Brussel deelneemt in samenwerking met Brussel Mobiliteit, de gemeente Vorst, de boerderij Nos Pilijs, het Instituut Redouté-Peiffer en Apis Bruoc Sella, dat het project coördineert, is van start gegaan. Het project is in 2018 de ontwerpfasen ingegaan en ontvangt een gewestelijke financiering van Innoviris voor de jaren 2019 tot 2021.

Er zal een bebloemingshandvest worden opgesteld dat moet aansluiten bij de handvesten die in het kader van het Natuurplan zijn ontwikkeld (handvest Bomen in de stad en handvest Gebouwen natuur toegelaten). De belangrijkste bepalingen kunnen worden geïntegreerd in het referentiesysteem voor ecologisch beheer, dat momenteel wordt ontwikkeld.

Tegelijkertijd moeten de acties in verband met de bestuiversstrategie de gegevens aanvullen die nodig zijn voor het opstellen van dit handvest, teneinde het belang van de bebloeming voor bestuivers te vergroten:

- URBEESTRESS (toekenning ULB-subsidie) zal helpen om de plantensoorten te definiëren waar wilde bestuivers stuifmeel verzamelen en hun blootstelling aan pesticiden. Het project vereiste de plaatsing van nestkasten voor wilde bijen in een 50-tal groene ruimtes (en gelijkgesteld) in het voorjaar van 2018. De aangevulde gegevens zullen in de loop van 2019 beschikbaar zijn.
- TOXIFLORE (gunning overheidsopdracht: ULB) zal de pesticiden bepalen die aanwezig zijn in een reeks nectarhoudende planten die in tuincentra (en supermarkten) worden verkocht voor sierdoeleinden. De resultaten zullen eind 2019 beschikbaar zijn.

2019 :

Het project PETAL krijgt niet langer steun van Innoviris en wordt niet langer gefinancierd; het is stopgezet, zonder resultaat.

De projecten URBEESTRESS en TOXIFLORE lopen nog. De eindverslagen moeten in het begin van het tweede kwartaal 2020 worden ingediend.

Op 28/05/19 werd in het kader van het Competentiecentrum voor ecologisch beheer een conferentie over bebloeming georganiseerd. De eerste resultaten van TOXIFLORE werden er gepresenteerd.

**BHG
2.3.8**

Bevorderen van het ecologisch beheer van de groene ruimten. | In kaart brengen en herwaarderen van de voorbeeldruimten en -praktijken. | Voortzetting van het project 'Natuurnetwerk' van Natagora; Beschikbaarheid van het referentiesysteem voor ecologisch en landschapsbeheer van groene ruimten.

Het Gewest zal de zichtbaarheid waarborgen van voorbeeldpraktijken en van ruimten die, wegens hun beheerwijzen, verdienen om door verschillende middelen in de kijker te worden geplaatst.

Het project Natuurnetwerk van Natagora wordt voortgezet. Er zijn contacten gelegd om dit project te doen aansluiten bij het Label Ecodynamische Onderneming (LEED) van Leefmilieu Brussel

voor het beheer van de omgeving van een gebouw. Op vraag van Leefmilieu Brussel heeft Natagora een controlefase van het bestaande netwerk ontwikkeld. Deze dynamiek zou ook Wallonië ten goede moeten komen.

Er is begonnen met het ontwerp van het referentiesysteem voor ecologisch beheer. Geschatte beschikbaarheid tegen 2021

De acties die worden ontwikkeld in termen van ondersteuning door de Natuurfacilitator zullen zich richten op exemplarische proefprojecten met het oog op hun valorisatie op gewestelijke schaal (bv. inrichtingsprojecten door CityDev, projecten voor de inrichting/het beheer van de omgeving van kinderdagverblijven).

De projectoproep 'Natuur Opvang' van Leefmilieu Brussel is gelanceerd en werd opgepikt door het ONE in het kader van het project 'Geen pesticiden in de instellingen voor kinderopvang', dat tot doel heeft 5 kinderopvangcentra te begeleiden bij de inrichting en het ecologisch beheer van hun buitenruimtes. Het doel is om 5 kinderopvangcentra te begeleiden bij de inrichting en het ecologisch beheer van hun buitenruimtes en om voorbeeldige praktijken te delen via een gids bestemd voor alle opvanginstellingen; resultaten worden verwacht in de loop van 2020.

Elk jaar worden ook voorbeeldprojecten voor ecologisch beheer in de omgeving van scholen opgestart en ondersteund door Leefmilieu Brussel (22 natuurprojecten en 20 moestuinprojecten in 2018, 14 natuurprojecten en 16 moestuinprojecten in 2019), waarbij de projecten worden gevaloriseerd via het 'Bubble'-netwerk, de gemeenschap van eco-inspirerende leerkrachten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Een ontwerpakkoord tussen Leefmilieu Brussel en de BGHM (Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij) zou in 2020 ook moeten worden afgerond met het oog op het opstarten en valoriseren van voorbeeldprojecten in de omgeving van sociale woningen. Partnerships met ziekenhuizen en bedrijven worden eveneens onderzocht.

Voor het Gewestelijk Natuurplan en het voorliggende programma voor de reductie van pesticiden is gezamenlijk een videoclip gemaakt met een 'tussentijdse balans'. Deze clip werd op 3 december 2019 gepresenteerd tijdens een evenement gewijd aan de toekomst van deze twee strategische documenten. <https://vimeo.com/379214882>

BHG 2.3.9	Bevorderen van het ecologisch beheer van de groene ruimten.	Invoeren van een gewestelijk signalisatiesysteem inzake het ecologisch beheer van openbare ruimten.	Beschikbaarheid van het referentiesysteem voor ecologisch en landschappelijk beheer van groene ruimten; Werking van het platform Bomen, Natuur en Landschap.
------------------	---	---	---

Er zal een gewestelijk signalisatiesysteem met betrekking tot het ecologisch beheer van openbare en groene ruimten worden opgesteld in samenwerking met de andere overheidsdiensten van het Gewest. Dat systeem zal geleidelijk aan worden ingevoerd.

2018 :

Een reflectie werd gedeeltelijk opgestart in het kader van het project Agenda 21 van de gemeente Etterbeek (cf. BHG 2.3.6). Het signalisatiesysteem zal ook aan bod komen in het kader van het referentiesysteem voor ecologisch beheer, dat tot doel heeft de praktijken van de verschillende beheerders te uniformiseren.

2019 :

Het project van de gemeente Etterbeek is verlengd. De acties worden in 2019 ontwikkeld en moeten 2020 worden afgerond.

https://www.etterbeek.be/onze-diensten/leefmilieu/0-pesticiden-100-leven?set_language=nl

BHG 2.3.10	Burger- en verenigingsinitiatieven ondersteunen.	Toekennen van financiële steun aan verenigingen die relevante projecten voorstellen.	Behoud van de coördinatieruimten met de andere plannen en programma's.
-------------------	--	--	--

Er zullen subsidies worden toegekend aan verenigingen die privépersonen, professionals of beheerders van instellingen voor opvang van kwetsbare groepen informeren, bewustmaken of begeleiden.

2018 :

Facultatieve subsidies worden jaarlijks toegekend aan de aanvragende verenigingen. Deze subsidies betreffen meestal zowel het pesticidenprogramma als het natuurplan.

In 2018 zijn de volgende subsidies toegekend voor specifieke pesticidenprojecten:

- Natagora – Natuurnetwerk

- Natagora – Pesticiden
- Apis Bruoc Sella – Cel voor de steun aan pesticidenvrije openbare ruimten

2019 :

In 2019 zijn de volgende subsidies toegekend voor specifieke pesticidenprojecten:
- Natagora – Natuurnetwerk - Apis Bruoc Sella – Cel voor de steun aan pesticidenvrije openbare ruimten

BHG
2.3.11

Burger- en verenigingsinitiatieven | Inventariseren van het aanbod en de agenda's van de | Werking van de agenda op de website van
ondersteunen. | gesubsidieerde verenigingen bekendmaken. | Leefmilieu Brussel.
De acties die worden voorgesteld door de gesubsidieerde verenigingen zullen gecentraliseerd worden bekendgemaakt op de website van Leefmilieu Brussel.

2019 :

De participatieve agenda van Leefmilieu Brussel is aanzienlijk verbeterd. Het platform 'Neem deel' biedt elke projectdrager de mogelijkheid om informatie te verschaffen over een evenement in een of meerdere thema's die door de administratie worden ondersteund (o.a. groene ruimten en biodiversiteit). De tool maakt het ook mogelijk om thematische campagnes voor te stellen die verschillende evenementen samenbrengen; dit was het geval in 2019 met de Week zonder pesticiden (20-30 maart) en de Veertiendaagse van de Bestuivers (tweede helft van mei).
<https://neemdeel.leefmilieu.brussels/initiatives-list>

BHG
2.3.12

Burger- en verenigingsinitiatieven | Opzetten van netwerken van verenigingen en synergieën ontwikkelen. | Ten minste één vergadering (of workshop of rondetafel) per jaar;
ondersteunen. | Betrokkenheid van de verenigingen bij het gewestelijk beleid.
Het opzetten van netwerken van de verenigingen die actief zijn rond pesticidenreductie en het toepassen van alternatieve praktijken zal worden bevorderd.

2018 :

Leefmilieu Brussel heeft geen formele vergaderingen georganiseerd voor de specifieke doeleinden van de uitvoering van het Programma. De verschillende actoren van het verenigingsleven hebben echter de gelegenheid om elkaar te ontmoeten tijdens verschillende thematische evenementen die door de administratie worden georganiseerd. In 2019 is een betere coördinatie gepland om de verschillende voorlichtingscampagnes en themaweken beter te structureren (week zonder pesticiden, veertiendaagse van de bestuivers, wandelingen Straatmadeliefjes, enz.)

2019 :

Geen specifieke acties rond pesticiden. Via de (gesubsidieerde) RELAIS NATURE van Natagora is echter een betere coördinatie van de verenigingen rond natuurkwesties (en met name de pesticidenreductie) vastgesteld, onder andere in de marge van de gewestelijke verkiezingen.

❖ Systemen ontwikkelen voor het verzamelen van informatie over gevallen van vergiftiging

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op dit gebied niet bevoegd.

2.4 Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op dit gebied niet bevoegd.

2.5 Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelden

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.5.1	Passende informatie verstrekken over de meest problematische bespuitingen. Het Gewest zal aan de professionals voldoende tools ter beschikking stellen zodat ze de aankondigingsverplichtingen zo goed mogelijk kunnen nakomen.	Bevordering van de uitvoering van de aanplakkingsverplichtingen in ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek.	Beschikbaarheid van geschikte templates.
<p>Niet aangevat. Er zal een wijziging van de verordening van 20 juni 2013 worden voorgesteld om het probleem op te lossen.</p>			
BHG 2.5.2	Passende informatie verstrekken over de meest problematische bespuitingen. Het Gewest zal een proefproject opzetten om de omwonenden van de bespoten percelen te informeren, in goede verstandhouding met de landbouwers.	Een informatieproefproject opzetten voor buurtbewoners van landbouwpercelen.	Coördinatie met de Good Food-strategie.
<p>Niet aangevat. Het project is uitgesteld tot 2020-2021. Er worden echter voorafgaande coördinatieacties uitgevoerd met de dienst Landbouw van Brussel Economie en Werkgelegenheid om de communicatie met de landbouwdoelgroepen te verbeteren.</p>			

2.6 Beschermen van het aquatisch milieu

Ref.	Objectif	Action	KSF
Bel. 2.6.1 	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorlijnen en uitwisseling van goede praktijken ¹ . De drie gewesten zullen hun adviezen uitwisselen over het gebruik van pesticiden voor het onderhoud van het spoorwegnet : zijn pesticiden nodig, onder welke omstandigheden en op welke plaatsen kan het gebruik toegelaten worden ...? Aangezien Infrabel een federale maatschappij is, is een gemeenschappelijk standpunt voor het ganse Belgische grondgebied wenselijk maar misschien denkbeeldig. Het uitwisselen van meningen en goede praktijken zou echter een duurzamer pesticidegebruik moeten in de hand werken.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van de spoorlijnen (minstens één jaarlijkse, intergewestelijke vergadering) ² . 	Harmonisering van de afwijkingen indien nodig. Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken.
<p>2018 : Er is een werkgroep opgericht onder leiding van de FOD Mobiliteit, met als doel te komen tot een nationaal reductieplan voor Infrabel. Leefmilieu Brussel nam regelmatig deel aan deze vergaderingen.</p>			
<p>2019 : Regionale wetgeving: huidige situatie Vlaanderen: Type 1 (spoorwegen)</p>			

¹ BHG [Doelstelling]: "Harmoniseren van de aanpak met betrekking tot het gebruik van pesticiden voor beheer van de spoorwegen en bevorderen van de uitwisseling van goede praktijken."

² BHG [Actie]: "State of the art en uitwisseling van ervaringen over het beheer van de spoorwegen"

1. Algemene afwijking geldig tot eind 2020 :
 - 1.1 Strengere eisen voor WWG (stroomgebieden)
 - 1.2. Reductieplan voor balkenpaden en weinig gebruikte paden
 - 1.3. Beperkingen voor VEN-zones via ANB-vrijstelling
- Type 2 (installaties)
 1. Afwijking tot eind 2020 met verplichte progressieve reductie, behalve voor bovenleidingsonderstations.
 2. Verbod vanaf 2021

Brussel:

Type 1 (spoorwegen)

1. Algemene afwijking tot 31/12/2022
 - a. Beperkingen voor "natuurlijke" gebieden
2. Afwijking voor glyfosaat in afwachting van een beslissing van minister Maron.
3. Afwijking L161 in Forêt de Soignes te vernieuwen.
4. Verbod in de beschermingszones van de waterlopen ;
5. Verbod in de bufferzones ter bescherming van het aquatisch milieu ;
6. Reductieplan voor balkenpaden en weinig gebruikte paden; 7. verbod in bufferzones ter bescherming van het aquatisch milieu; 8. reductieplan voor balkenpaden en weinig gebruikte paden

Type 2 (installaties)

Definitief verbod, behalve voor bovenleidingsstations.

Wallonië:

Type 1 (spoorwegen)

In afwachting van een nieuwe besluit

Type 2 (installaties)

Verbod door Infrabel.

BHG 2.6.1 Beschermen van het grondwater en het drinkwater. | Sensibiliseren van de bewoners en gebruikers van goederen in de beschermingsgebieden voor drinkwaterwinning. | Beschikbaarheid van een lijst van de bewoners en gebruikers; Samenwerking met de betrokken gemeentelijke overheden.

Er zullen aangepaste informatie- en sensibiliseringsmaatregelen worden getroffen voor de bewoners en gebruikers van goederen die in die gebieden zijn gelegen.

Herziening van een folder van Natagora (subsidie) over maatregelen ter bescherming van de beschermingszones voor waterwinning en over alternatieve methoden voor pesticiden. Het drukken en verspreiden van de folders moet worden aangevat na contacten met de bevoegde gemeentelijke overheden in 2020 om na te gaan hoe de informatie zal worden verspreid onder de inwoners van de beschermingszone voor waterwinning van het type III (het meest uitgebreide).

Discussie binnen het coördinatieplatform van wateroperatoren en -actoren over de wijze van signalisatie (informatiepanelen) van de beschermingszone voor waterwinning van type III. Er is overeengekomen dat Vivaqua deze signalisatie zal plaatsen, conform artikel 5 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23/02/2017 tot wijziging van het besluit van 19/09/2002 houdende afbakening van een beschermingszone rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud. Actie te ondernemen vanaf 2020.

BHG 2.6.2 Beschermen van het oppervlaktewater. | Sensibiliseren van privépersonen en professionals voor het in acht nemen van de vastgestelde risicozones en bufferzones om het aquatisch milieu te beschermen. | Beschikbaarheid van informatiedocumenten.

Er zullen sensibiliseringsacties worden ondernomen voor particulieren en beroepsgebruikers om de vastgestelde risicozones en bufferzones ter bescherming van het aquatisch milieu en de niet-doelwit-waterorganismen te laten respecteren.

2018 : Non commencé.

2019 :

De webinhoud over de naleving van de bufferzones is voltooid en geïllustreerd om ze toegankelijker te maken. <https://leefmilieu.brussels/themas/groene-ruimten-en-biodiversiteit/de-pesticiden/wetgeving-over-het-gebruik/bufferzones>

Er is ook gepland om in 2020 te communiceren over de bufferzones via de verplichte affichering in de verkooppunten van GBM's voor niet-professioneel gebruik, zie actie Bel.2.2.1.

BHG 2.6.3

Monitoren van de waterverontreiniging en verhelpen van de verontreinigingen.

Monitoren van de verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater en bepalen van de oorzaken van de vastgestelde verontreiniging om remediëringsmaatregelen voor te stellen.

Uitvoering van de monitoringprogramma's van het Waterbeheerplan.

Het monitoringprogramma dat wordt uitgevoerd in het kader van het WBP. Als verontreinigingen worden vastgesteld in het oppervlaktewater of het grondwater, zullen de oorzaken ervan worden bepaald om remediëringsmaatregelen voor te stellen.

Terugkerende monitoring van de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater (Zenne, Kanaal, Woluwe) en grondwaterlichamen, in toepassing van het Waterbeheerplan 2016-2021 (WBP 2016-2021)

- Oppervlaktewater:

Op basis van de Verslag over de Staat van het Leefmilieu 2015 -2016:

Voor de pesticiden die op de lijst van prioritaire stoffen en op de lijst van andere verontreinigende stoffen staan, wordt sinds 2009 aan de normen voldaan. De verontreiniging met pesticiden die in het grondwater van het Gewest wordt aangetroffen, geldt dus niet voor het oppervlaktewater.

<https://leefmilieu.brussels/synthese-2015-2016/water-en-aquatisch-milieu/chemische-kwaliteit-van-het-oppervlaktewater>

- Grondwater:

Op basis van de Verslag over de Staat van het Leefmilieu 2015 -2016:

van de 5 grondwaterlichamen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verkeren in een 'goede chemische staat'. Anderzijds is het waterlichaam van de Brusselse Zanden, dat ondieper is en een meer directe band heeft met menselijke activiteiten, aanzienlijk verontreinigd met nitraten, bepaalde pesticiden en tetrachloorethyleen. De pesticiden die significant aanwezig zijn op de schaal van het Brusselse waterlichaam zijn herbiciden: atrazine en zijn afbraakproducten en 2,6 dichloorbenzamide (BAM). De overschrijdingen van de normen worden voornamelijk waargenomen in de westelijke helft van het waterlichaam, met name in de waterwinningsgebieden voor drinkwater het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud, evenals in een weinig verstedelijkt gebied van Ukkel. De besmetting met atrazine en afgeleiden zou teruggaan op een historische vervuiling (het gebruik van atrazine is verboden sinds 2004) of het illegale gebruik van oude voorraden producten. Ook andere herbiciden zijn lokaal en af en toe geobserveerd. De aanwezige pesticiden zijn voornamelijk voor huishoudelijk, particulier of openbaar gebruik (onderhoud van tuinen, paden, groene ruimtes, begraafplaatsen, enz.).

De wettelijke bepalingen inzake het op de markt brengen en het intrekken van de goedkeuring van bepaalde pesticiden die het gebruik ervan door particulieren en de overheid verhinderen, lijken een positief effect te hebben op de verbetering van de kwaliteit van het grondwater. Bron: <https://leefmilieu.brussels/synthese-2015-2016/water-en-aquatisch-milieu/chemische-toestand-van-het-grondwater>

Gegevens 2018: alleen het waterlichaam van de Brusselse Zanden en het Ypresiaan vertoont overschrijdingen van de MKN (0,1 mg/l) in 2018 voor BAM, atrazine, zijn metabolieten en simazine. BAM blijft wijdverspreid in het waterlichaam, terwijl de besmetting sporadisch plaatsvindt voor atrazine, zijn metabolieten en simazine. Verontreinigde locaties bevatten vaak een cocktail van pesticiden. De aanwezigheid van chloorthalonil SA en metolachloor ESA moet door verdere analyse worden bevestigd.

In afwachting van de samengevoegde resultaten voor de laatste jaren en geëvalueerd op basis van het referentiejaar 2016.

2.7 Beschermen van specifieke gebieden

❖ Gebieden die gebruikt worden door het brede publiek of door kwetsbare groepen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.7.1 	<p>Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van sportterreinen en uitwisseling van goede praktijken³.</p> <p>Het project beoogt een uitwisseling van goede praktijken over het onderhoud van sportterreinen. In heel wat gevallen is een onderhoud zonder pesticiden mogelijk.</p>	<p>Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van sportterreinen (minstens één jaarlijkse, intergewestelijke vergadering)⁴.</p> 	<p>Harmonisering van de afwijkingen indien nodig.</p> <p>Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken.</p>
<p>In 2018 werd er geen specifieke interregionale coördinatie georganiseerd.</p> <p>Op Brussel-niveau, toekenning eind 2018 van een overheidsopdracht voor het opstellen van een "Memento voor het ecologisch beheer van sier- en sportgras", waarvan de conclusies uiteindelijk zullen worden opgenomen in de benchmark voor ecologisch beheer eind 2020.</p>			
<p>Begin 2019 werd een bijeenkomst tussen regionale autoriteiten georganiseerd.</p> <p>In Vlaanderen is gestart met overleg over de wenselijkheid om een Green Deal voor sportvelden te lanceren.</p>			
BHG 2.7.1	<p>Beschermen van de kwetsbare groepen.</p> <p>Er zal passende informatie en specifieke begeleiding worden voorgesteld aan beheerders van plaatsen en gebouwen voor opvang van kwetsbare groepen om hen te helpen een ecologisch beheer van hun buitenruimten toe te passen.</p>	<p>Informereren en begeleiden van de verantwoordelijken en beheerders van de instellingen voor opvang van kwetsbare groepen.</p>	<p>Beschikbaarheid van een lijst van de eigenaars en beheerders.</p>
<p>Een coördinatie is opgestart met het ONE en de vzw Adalia 2.0 voor het ecologisch beheer van de omgeving van kinderopvangcentra (0-3 jaar), onder de projectnaam 'Geen pesticiden in de instellingen voor kinderopvang'. Naast de informatie die op het internet (https://www.one.be/professionnel/milieux-daccueil/sante-de-lenfant/objectif-zero-pesticide/) en in de nieuwsbrief 'Flash accueil' wordt meegedeeld, werd door Leefmilieu Brussel een projectoproep ('Natuur Opvang') gelanceerd met als doel 5 instellingen te begeleiden bij hun beheer en tegelijk de capaciteit te verbeteren om de biodiversiteit te vergroten en een maximaal veiligheidsniveau voor jonge kinderen te handhaven (herinrichting, wijziging van praktijken, ...). Een publicatie en evaluatie van de resultaten is gepland.</p> <p>Het Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) heeft in 2019 een enquête gehouden onder de verantwoordelijken van de instellingen voor kinderopvang om de implementatie van het project 'Geen pesticiden in de instellingen voor kinderopvang', dat in samenwerking met Leefmilieu Brussel en Adalia 2.0 werd uitgevoerd, te evalueren en te sturen. De resultaten wijzen op een goede kennis van de gewestelijke verbodsbepalingen op het gebruik van GBM's in deze instellingen die een kwetsbaar publiek opvangen: 99,5% van de steekproef (422 personen, 25% van de opvangcapaciteit) weet dat het gebruik van synthetische GBM's in de instellingen voor kinderopvang verboden is, tegenover 82% voor 'bio-pesticiden' en 'eco/bioprodukten'.</p> <p>Elk jaar worden ook voorbeeldprojecten voor ecologisch beheer in de omgeving van scholen opgestart en ondersteund door Leefmilieu Brussel (22 natuurprojecten en 20 moestuinprojecten in 2018, 14 natuurprojecten en 16 moestuinprojecten in 2019), waarbij de projecten worden gevaloriseerd via het 'Bubble'-netwerk, de gemeenschap van eco-inspirerende leerkrachten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. https://www.bubble.brussels/nl/</p> <p>Leefmilieu Brussel heeft ook een educatieve kit over biodiversiteit bestemd voor scholen gepubliceerd, met informatie over pesticiden en de bescherming van kwetsbare groepen. https://leefmilieu.brussels/themas/groene-ruimten-en-biodiversiteit/op-school/leermiddelen-thema-biodiversiteit</p> <p>Er zijn eerste contacten gelegd met ziekenhuizen om er voorbeeldprojecten op te starten voor het ecologisch beheer van hun omgeving in 2020.</p>			

³ BHG [Doelstelling] : "Harmoniseren van de aanpak met betrekking tot het gebruik van pesticiden voor beheer van de sportterreinen en bevorderen van de uitwisseling van goede praktijken."

⁴ BHG [Actie] : "Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van sportterreinen (minstens één jaarlijkse, intergewestelijke vergadering)."

BHG 2.7.2	Beschermen van de kwetsbare groepen.	Monitoren van de evolutie van de gebruikspraktijken van pesticiden in instellingen voor opvang van kwetsbare groepen.	Voldoende communicatie over de registrerverplichtingen.
De evolutie van de praktijken zal worden gemonitord door een regelmatige analyse van de gebruiksregisters van de GBM, van het algemeen register van de chemische producten en/of het register van de gevaarlijke afvalstoffen.			
De voorwaarden (kennis van de registratieverplichtingen) en de logistiek die met dit soort communicatie gepaard gaan, ontbreken om het gebruik van de producten in de betrokken instellingen doeltreffend te kunnen controleren. Er zullen aanpassingen van de wetgeving worden voorgesteld om een betere controle op de betrokken verbodsbepalingen mogelijk te maken.			
BHG 2.7.3	Beschermen van de kwetsbare groepen.	Sensibiliseren van de directe buurtbewoners van instellingen voor opvang van kwetsbare groepen.	Beschikbaarheid van aangepaste communicatiemiddelen.
De sensibilisering zal gericht zijn op de directe buurtbewoners van de betrokken instellingen. Er zullen ook tools (modelbrieven, brochures) ter beschikking worden gesteld van de verantwoordelijken van de betrokken instellingen.			
Niet aangevat.			
BHG 2.7.4	Verminderen van de risico's in privéruimten.	Verminderen van het gebruik van pesticiden in privéruimten die toegankelijk zijn voor het publiek.	Beschikbaarheid van een inventaris van de privéruimten die toegankelijk zijn voor het publiek; Beschikbaarheid van informatietools over biopesticiden; Verhoging van het aanbod van biopesticiden (federale bevoegdheid).
De actie streeft naar het verminderen van het gebruik van pesticiden in die ruimten door passende sensibiliseringsmaatregelen. Ook het aannemen van nieuwe regelgevende maatregelen zal worden bestudeerd.			
Niet aangevat. Onvoldoende personeel om sensibilisatie- en stimuleringsmaatregelen te nemen. Het werk richt zich op een wijziging van de wetgeving.			
BHG 2.7.5	Verminderen van de risico's in privéruimten.	Verminderen van het gebruik van pesticiden in privéruimten en –domeinen.	Studie over de praktijken van thuistuinen; Beschikbaarheid van informatietools over biopesticiden; Verhoging van het aanbod van biopesticiden (federale bevoegdheid).
Het Gewest wil specifieke acties ondernemen om het gebruik van pesticiden in privéruimten te verminderen of te beperken. Ook het aannemen van nieuwe regelgevende maatregelen zal worden bestudeerd.			
Verschillende projecten zijn in uitvoering en worden hierboven vermeld (studie Hortésie, studie Natagora Natuurnetwerk-project, Beurs voor de Natuurlijke Tuin).			
BHG 2.7.6	Waarborgen van de veiligheid van de gebruikers van openbare ruimten.	Begeleiden van de beheerders van openbare ruimten.	Werking van de “pool voor gedifferentieerd beheer”.
Het Gewest zal aangepaste begeleiding aanbieden tijdens het laatste jaar van de overgangperiode (2018) en zal vanaf 2019 toezien op de naleving van het algemeen verbod.			
De vereniging Apis Bruoc Sella wordt door het gewest gesubsidieerd om de gemeenten te steunen in hun streven om geen pesticiden te gebruiken. Er worden workshops en demonstraties van materieel georganiseerd. De vereniging heeft ook een vademecum ontwikkeld voor de realisatie van onkruidbestrijdingsplannen, de belangrijkste zwarte vlek in het gemeentelijk beheer. http://www.zeropesticide.brussels/nl			
Er worden bijeenkomsten gehouden met de spoorwegbeheerders om een plan uit te werken om het gebruik van onderhoudsproducten voor de sporen te verminderen.			
Het vademecum van Apis Bruoc Sella zal worden aangepast en als themafiche worden toegevoegd aan het Referentiesysteem voor Ecologisch Beheer.			

BHG 2.7.7	Waarborgen van de veiligheid van de gebruikers van openbare ruimten.	Monitoren van het gebruik van pesticiden dat bij wijze van afwijking is toegestaan in openbare ruimten.	Voldoende communicatie over de registratieverplichtingen; Begeleiding van de afwijkingen van de ordonnantie van 20 juni 2013.
------------------	--	---	---

Het Gewest zal er hiertoe op toezien dat de afwijkingsprocedures van de 'pesticiden'-ordonnantie en de ordonnantie 'natuurbehoud' onderling verenigbaar zijn.

Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd, met uitzondering van het toezicht op de aan de spoorwegbeheerders toegestane afwijkingen voor het chemisch onkruidvrij maken van bepaalde delen van het spoor (zie Bel-actie 2.6.1).

Er zullen aanpassingen van de wetgeving worden voorgesteld om een betere controle op de betrokken verbodsbepalingen mogelijk te maken.

❖ Beschermen van wilde fauna en flora

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.7.8	Waarborgen van het achterwege laten van pesticiden in beschermde natuurgebieden.	Sensibiliseren van de bewoners en omwonenden van beschermde natuurgebieden.	Beschikbaarheid van een adressenlijst van de bewoners en omwonenden; Beschikbaarheid van aangepaste communicatiemiddelen.

Er zullen specifieke communicatie- en sensibiliseringsacties worden gevoerd rond de Natura 2000-gebieden en natuurreservaten, waar het gebruik van pesticiden is verboden. De acties zullen ook worden gericht op de omwonenden van de betrokken gebieden en deze die zich in de veiligheidsperimeters bevinden (60 meter rond de Natura 2000-gebieden).

Niet aangevat.

Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd.

BHG 2.7.9	Waarborgen van het achterwege laten van pesticiden in beschermde natuurgebieden.	Monitoren van het gebruik van pesticiden dat bij wijze van afwijking is toegestaan in beschermde natuurgebieden.	Voldoende communicatie over de registratieverplichtingen; Begeleiding van de afwijkingen van de ordonnantie van 20 juni 2013.
------------------	--	--	---

Het gebruik van pesticiden dat bij wijze van afwijking is toegestaan in beschermde natuurgebieden zal worden geïnventariseerd. Er zullen gegevens worden ingezameld over de bestreden organismen, de producten en gebruikte hoeveelheden.

Slechts één afwijking werd door Leefmilieu Brussel toegestaan voor het chemisch onkruidvrij maken van spoorlijn 161 (ballast- en veiligheidssporen) in het Zoniënwood, in een Natura 2000-gebied. De toepassing van een bemonsterings- en analyseprotocol maakte deel uit van de afwijkingsvoorwaarden, om na te gaan of de besproeiing geen schadelijke gevolgen heeft voor de nabijgelegen Natura 2000-habitats en voor het oppervlakte- en grondwater. De eerste resultaten zijn geruststellend (geen herbicidenresten in het water en de genomen grondmonsters), het eindrapport zal in 2020 beschikbaar zijn.

BHG 2.7.10	Verminderen van het gebruik van pesticiden in gebieden die belangrijk zijn voor het Brussels ecologisch netwerk.	Vaststellen en sensibiliseren van de beheerders van elementen van ecologisch belang, en meer bepaald de groengebieden en gebieden met hoge biologische waarde die door het GBP worden bepaald.	Beschikbaarheid van de inventaris van de zones die van belang zijn voor het BEN; Opstelling van het operationeel uitvoeringsplan van het BEN; Beschikbaarheid van aangepaste communicatiemiddelen.
-------------------	--	--	--

De sensibiliseringsactie rond de vermindering van pesticiden en het toepassen van alternatieve methodes zal worden opgevoerd en uitgebreid tot de ontwikkelings- en verbodingsgebieden van het Brussels ecologisch netwerk (BEN).

2019:

Hoewel ze niet bedoeld zijn als een direct antwoord op actie 2.7.10, lopen er momenteel twee opdrachten in het kader van het Natuurplan:

- Actualisering van de biologische waarderingskaart (BWK) van het Gewest, waarvan een deel een haalbaarheidsstudie betreft over de uitvoering van artikel 66 van de verordening betreffende het natuurbehoud van 1 maart 2012, waarin stimulansen (bv. premies) worden voorgesteld voor de instandhouding van stedelijke biotopen.
- In 5 proefwijken loopt een opdracht om de doelstellingen van het Brussels Ecologisch Netwerk (BEN) te definiëren.

BHG 2.7.11	Waarborgen van het achterwege laten van pesticiden in beschermde natuurgebieden.	Sensibiliseren van de bewoners en omwonenden van beschermde natuurgebieden.	Beschikbaarheid van een adressenlijst van de bewoners en omwonenden; Aanwijzing van personen of instellingen die kennis doorgeven; Beschikbaarheid van aangepaste communicatiemiddelen.
-------------------	--	---	---

De actie zal er specifiek in bestaan om bewust te maken van het bestaan van wilde bestuivende insecten en van hun levens- en nestbouwwijzen. Ook kan het aannemen van nieuwe regelgevende maatregelen worden bestudeerd om het gebruik te verminderen van de producten die het meest problematisch zijn voor de bestuivende insecten.

<p>2018 : Het besluit van 26 januari 2017 dat het gebruik van pesticiden met fipronil of neonicotinoïden verbiedt is afgeschaft door het nieuwe besluit van 20 december 2018 dat het gebruik van pesticiden met neonicotinoïden of gelijkaardige stoffen verbiedt. Dit nieuwe besluit breidt het gebruiksverbod uit tot alle systemische insecticiden die op dezelfde manier werken als neonicotinoïden, zonder dat ze noodzakelijkerwijs tot dezelfde chemische klasse behoren, zoals sulfoxaflor of flupyradifuron.</p> <p>Een reflectie over de strategie voor bijen en bestuivers wordt opgestart. Voor het opstellen van een Atlas is een voorstudie besteld om de resultaten van wetenschappelijke en burger- (participatieve) inventarisatiemethoden met elkaar te vergelijken.</p> <p>Leefmilieu Brussel organiseerde in mei 2018 ook voor het eerst de 'Week van de Bestuivers', na een beslissing van de Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu (ICL) om een tussen de verschillende gefedereerde entiteiten gecoördineerde themaweek te organiseren.</p>
<p>2019 : Leefmilieu Brussel is via een overheidsopdracht van start gegaan met het opstellen van een inventaris van de wilde bijen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De opdracht wordt gecoördineerd door de Université Libre de Bruxelles, in samenwerking met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen en de natuurverenigingen Natuurpunt en Natagora. Naast het verzamelen van gegevens over de verspreiding van de ongeveer 200 geidentificeerde soorten (in 2020) voorziet de opdracht ook in het opstellen in van een rode lijst van soorten die wettelijk beschermd zullen worden. Het project houdt ook het opstellen in van een lijst van planten die moeten worden bevorderd om de populaties van bestuivers in stand te houden of te ontwikkelen.</p> <p>De onderzoeksprojecten URBEESTRESS en TOXIFLORE lopen nog (zie BHG 2.3.7).</p> <p>De gewestelijke strategie wordt overigens uitgesteld om de timing van de goedkeuring van een nationale strategie af te stemmen op het Europese initiatief voor de bestuivers, in het voorjaar 2020.</p> <p>Met de brandweer (DBDMH) zijn besprekingen gestart met het oog op een nauwe samenwerking rond het thema van de bestuivers. Er is een ontwerpovereenkomst opgesteld die met name gericht is op de bestrijding van de Aziatische hoornaar (<i>Vespa velutina</i>) en de methoden voor geïntegreerde bestrijding van andere vliesvleugeligen (wespen, Europese hoornaars, enz.) om de risico's voor de biodiversiteit te verminderen. In samenwerking met de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie (KBVE) is de brandweer ook begonnen met het opleiden van haar personeel in het herkennen van de verschillende vliesvleugeligen, zodat ze niet ingrijpen als dat niet nodig is (dit is vooral belangrijk voor de populaties van wilde bijen die nesten maken in de grond).</p>

❖ Recentelijk behandelde gebieden toegankelijk voor werknemers in de landbouw

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.7.12	Verminderen van de risico's voor het landbouwpersoneel.	Sensibiliseren en informeren van het landbouwpersoneel over gepast gedrag om percelen na behandeling te betreden.	Inventarisering van de landbouwexploitanten; Beschikbaarheid van aangepaste communicatiemiddelen.
<p>Het Gewest zal ervoor zorgen dat kwaliteitsvolle informatie wordt bezorgd aan het landbouwpersoneel om blootstelling aan producten te vermijden v�or en na het spuiten.</p> <p>De voorwaarden (kennis van de registratieverplichtingen) en de logistiek die met dit soort communicatie gepaard gaan, ontbreken om het gebruik van de producten in de betrokken instellingen doeltreffend te kunnen controleren.</p> <p>Er zullen aanpassingen van de wetgeving worden voorgesteld om een betere controle op de betrokken verbodsbepalingen mogelijk te maken.</p>			

❖ Beschermen van het drinkwater

(Zie acties BHG 2.6.1 en 2.6.3.)

2.8 Hantering/opslag van GBM en de verpakking/restanten

❖ Risicobeperkende maatregelen voor, tijdens en na de bespuiting

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel 2.8.1 	Standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen.	De informatie voor geharmoniseerde systemen beschikbaar maken.	Beschikbaarheid van de informatie.
<p>Een aantal spoel- en leegloopsystemen die werden ontwikkeld door de industrie van GBM vormen een belangrijke vooruitgang wat betreft de reductie van milieu- en humane gezondheidsrisico's door puntbronvervuiling. De harmonisering van de systemen om ze compatibel te maken, werd geïdentificeerd als een grote uitdaging tijdens het vorige NAPAN-programma. De actie streeft ernaar de standaardisering te ondersteunen van de spoel- en leegloopsystemen die werden ontwikkeld door de industrie van GBM door de beschikbare informatie toegankelijk te maken.</p> <p>Er werd informatie gevraagd aan de industrie. De betrokken partijen zijn toelatinghouders van GBM, die CTSs hebben ontwikkeld. Bayer heeft een presentatie gegeven van de stand van zaken voor hun systeem, EasyFlow. BASF heeft informatie beloofd over de huidige stand van zaken voor hun project, Easyconnect (ook ondersteund door Syngenta, Corteva, Nufarm, Adama). Deze info wordt afgewacht. Eens er een duidelijk zicht is op de status van deze 2 bestaande systemen, kan een vergadering georganiseerd worden om verder te gaan met dit project.</p>			

❖ Bijkomende maatregelen voor amateurgebruikers

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op dit gebied niet bevoegd.

❖ Maatregelen voor het verkleinen van de risico's in de lokalen voor professionele opslag

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.8.1	Verminderen van de risico's die verband houden met de opslag van pesticiden voor professioneel gebruik Er zullen regelmatige controles worden georganiseerd. Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de gevoelige gebieden met verhoogd risico.	Controleren van de conformiteit van de opslagruimten	Voldoende informeren van professionele gebruikers; Organisatie van regelmatige controles
<p>2018 : Eind 2018 is een officiële inspectiecampagne van de opslagruimtes van start gegaan. 1 non-conformiteit gevonden.</p>			
BHG 2.8.2	Verminderen van de risico's die verband houden met de opslag van pesticiden voor professioneel gebruik. Er zal op passende wijze worden gecommuniceerd om professionals te sensibiliseren over het goede beheer van een opslagruimte voor GBM en desgevallend voor biociden.	Adequaat communiceren over het beheer van opslagruimten.	Beschikbaarheid van aangepaste informatiemiddelen.
<p>Tot op heden bestaat er geen specifiek communicatiemiddel over de opslag van GBM's in het Brussels Gewest, maar het beheer van de opslagruimtes komt aan bod in de basis- en aanvullende opleidingen voor de fytolenticie. Materiaal voor de fytolenticieopleiding is aangemaakt en moet nog worden gepubliceerd. Het bevat onder meer informatie over de opslag van GBM's.</p>			

2.9 Geïntegreerde gewasbescherming - Integrated Pest Management (IPM)

❖ Bevorderen van lage inputsystemen zoals IPM en biologische landbouw

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.9.1	Aanmoedigen van het duurzame voedselproductiesystemen. Het bevorderen en ontwikkelen van een duurzame landbouwproductie vormt Pijler 1 van Good Food. Dit gaat zowel over de professionele productie als over de eigen productie.	Bevorderen van de biologische landbouw en van de agro-ecologische benadering.	Coördinatie met de Good Food-strategie. Werking Boeren Brussel Paysan.
<p>2018 :</p> <p>De uitvoering van de Good Food-strategie heeft de toegang tot productielocaties voor duurzame landbouw vergemakkelijkt en tegelijkertijd het leren en de uitwisseling van ervaringen gestimuleerd. Het aantal professionele stadslandbouwprojecten is in 3 jaar tijd bijna verdubbeld (van 16 projecten in 2015 tot 32 projecten in 2018).</p> <p>Het project Feder BoerenBrusselPaysans is een begeleidingsprogramma en een testruimte voor personen die projecten rond duurzame voeding opzetten. Sinds 2016 hebben 15 nieuwe boeren hun projecten rond tuinbouw en de teelt van aromatische kruiden of medicinale planten ontwikkeld. Zij beschikken onder andere over een landbouwproefgebied van ongeveer 7 ha om hun activiteit gedurende 3 jaar te testen, terwijl zij methodologische en technische ondersteuning en opleiding krijgen. https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/bro_2020_bilanstrategiegoodfood-nl-bd.pdf</p> <p>2019 :</p> <p>De acties van 2018 voortzetten. Leefmilieu Brussel nam ook deel aan verschillende werkgroepen onder leiding van Brussel Economie en Werkgelegenheid in het kader van de Good Food-strategie, meer bepaald wat betreft de herziening van de pachtovereenkomsten. Een voorontwerp van wettekst over agro-ecologische (of agro-milieu-)clausules is opgesteld door de dienst Natuurontwikkeling. De tekst beoogt een betere bescherming van de agro-ecologische infrastructuur die nodig is voor de biologische bestrijding door middel van conservering (heggen, poelen, enz.).</p>			
BHG 2.9.2	Aanmoedigen van het duurzame voedselproductiesystemen. In de activiteiten rond eigen productie, zowel in individuele als in collectieve moestuinen, zal het 'handvest ecologisch tuinieren' worden voorgesteld dat werd ontwikkeld in het GPPR 13-17.	Promoten van het "handvest ecologisch tuinieren" voor de eigen productie.	Beschikbaarheid en zichtbaarheid van het handvest ecologisch tuinieren. Coördinatie met de Good Food-strategie.
<p>2018 :</p> <p>Na overleg met de teams die belast zijn met het toezicht op de moestuinen, blijkt dat een vereenvoudigde technische handleiding voor beginnende groentetuinders meer nodig is dan een handvest als zodanig. Een team van studenten in milieubeheer (IGEAT-ULB) kreeg de opdracht een project uit te werken in het kader van de deelname van Leefmilieu Brussel aan de omkadering van interdisciplinaire projecten.</p> <p>Het door de studenten van het IGEAT voorgestelde werk zal moeten worden aangepast en zou in de loop van 2020 klaar moeten zijn voor publicatie (mits er voldoende middelen beschikbaar zijn).</p>			
RBC 2.9.3	Bevorderen van het ecologisch beheer van de groene ruimten, openbare ruimten, parken en tuinen. Het promoten van het ecologisch beheer van openbare ruimten en groene ruimten is ook één van de prioriteiten van het GNP. Dat plan stelt de verspreiding voorop van een gids met goede praktijken (maatregel 2) en van een referentiesysteem voor ecologisch en landschappelijk beheer van de groene ruimten (maatregel 10).	Verspreiden van het referentiesysteem voor ecologisch en landschappelijk beheer van groene ruimten.	Gecoördineerde uitvoering van de maatregel 10 van het GNP.
<p>Het referentiesysteem is momenteel niet beschikbaar. Er zijn co-creatie workshops opgestart met de belangrijkste betrokken publieke actoren. Geschatte beschikbaarheid tegen 2021.</p>			

RBC 2.9.4	Bevorderen van het ecologisch beheer van de groene ruimten, openbare ruimten, parken en tuinen. Het Gewest zal een labelingsysteem voorstellen voor park- en tuinbedrijven die werkzaam zijn op het Brussels grondgebied. Deze labeling zal meer bepaald betrekking hebben op het achterwege laten van pesticiden of het beperkt inzetten van producten met een lage milieu-impact, enz.	Label toekennen aan de park- en tuinondernemingen die zich verbinden tot pesticidenreductie.	Beschikbaarheid van het referentiesysteem voor ecologisch en landschapsbeheer van groene ruimten; Beschikbaarheid van de gids voor goede praktijken.
------------------	---	--	---

Niet aangevat.

Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd.

Er zal echter vanaf 2020 een aanvullende benadering worden toegepast om de sector van park- en tuinaannemers te ondersteunen door de creatie van een cluster van ondernemingen (economische cluster) om de aanwezigheid van natuur in en rond gebouwen te versterken, via het ontwerp en de uitvoering van exemplarische ecologische inrichtingen.

❖ Scheppen van de nodige voorwaarden om de implementatie van IPM te bevorderen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BH 2.9.5	Begeleiden van de professionals van de stedelijke landbouw.	Opzetten van een dienst voor begeleiding en deskundigheid in duurzame stedelijke landbouw.	Werking van de begeleidingsdienst. Coördinatie met de Good Food-strategie.

De dienst voor begeleiding en deskundigheid inzake stedelijke landbouw die wordt ontwikkeld in het kader van de Good Food-strategie zal ook advies en deskundigheid aanbieden over de toepassing van de principes van de geïntegreerde gewasbescherming of van de biologische landbouw gericht op de landbouwers van het gewest.

De dienst 'Brusselse Facilitator voor Stadslandbouw' werd opgericht om de personen die projecten rond stadslandbouw opzetten te informeren en te ondersteunen, met name op het gebied van de productietechnieken. Toch zou het nodig zijn dat deze dienst zijn expertise inzake geïntegreerde bestrijding verder ontwikkelt, een onderwerp dat op dit moment nog weinig aan bod komt, noch in de onlinetools, noch tijdens de begeleiding. Links met syllabi en opleidingen voor de fytolientie (waarin de principes van geïntegreerde bestrijding al aan bod komen) moeten nog worden ontwikkeld.

BHG 2.9.6	Begeleiden van de professionals van de stedelijke landbouw.	Bevorderen van actieonderzoeksactiviteiten op het gebied van stedelijke landbouw.	Uitwisselingsruimten met de onderzoekswereld. Coördinatie met de Good Food-strategie.
------------------	---	---	--

Het actieonderzoek inzake innoverende praktijken in de stadslandbouw zal worden bevorderd en zullen de resultaten worden toegankelijk gemaakt en verspreid. Deze actie wordt ontwikkeld in het kader van de Good Food-strategie (voorschrift 10).

Onderzoek en acties rond stadslandbouw zijn uitgevoerd in het kader van het door Innoviris (Brussels Instituut voor Onderzoek en Innovatie) gefinancierde 'co-creatie'-programma:

- Het project SPINCOOP (2015-2018), gericht op het bestuderen van de voorwaarden voor economische en agro-ecologische levensvatbaarheid, veerkracht en het creëren van werkgelegenheid volgens het SPIN Farming-model (Small Plot Intensive Farming) zoals dat in Brussel is aangepast door de tuinderscoöperatie Cycle Farm.
<http://www.cocreate.brussels/-SPINCOOP-?type=article&id=73&lang=nl>
- Het project ULTRA-TREE (2015-2018), voor de ontwikkeling van hulpmiddelen voor de installatie van tuinbouwprojecten op kleine oppervlakten in de peri-urbane gebieden van Brussel
<http://www.cocreate.brussels/-UltraTree-?lang=nl>
- Het project SAULE (2017-2020), met als doel na te denken over de mogelijke verbanden tussen landbouwprojecten en nieuwe woningen in de stad. Het project richt zich op de Ferme du Chant des Cailles in Watermaal-Bosvoorde en de Aartshertogenwijk – Logis-Floréal.
<http://www.cocreate.brussels/-Saule-?lang=nl>

BHG 2.9.7	Begeleiden van de professionals van de stedelijke landbouw.	Voorstellen van een monitoringcentrum voor schadelijke organismen en van een aangepast waarschuwingssysteem.	Coördinatie met de Good Food-strategie.
------------------	---	--	---

Bij de monitoring van de schadelijke organismen zal een proefproject van een gewestelijk waarschuwingssysteem worden opgezet om de producenten te waarschuwen zodat ze in een vroeg stadium gepast kunnen reageren. Partnerschappen met de bestaande waarschuwingdiensten zullen worden bestudeerd.

Niet aangevat.
Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd.

- BHG 2.9.8** Begeleiden van de professionals van de stedelijke landbouw. | Uitvoerig beschrijven van de algemene principes van geïntegreerde gewasbescherming in startersgidsen voor professionele voedingsmiddelenproducenten. | Gecoördineerde uitvoering van voorschrift 5 van de Good Food-strategie.
- De algemene principes van geïntegreerde (biologische) gewasbescherming worden bovendien in herinnering gebracht en uitvoerig beschreven in de startersgidsen voor de toekomstige landbouwprofessionals, zoals die worden vooropgesteld door de Good Food-strategie (voorschrift 5).

Niet aangevat.
Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd.

- BHG 2.9.9** Begeleiden van de professionals van de stedelijke landbouw. | Het naleven van de principes van de geïntegreerde gewasbescherming als voorwaarde stellen voor het toekennen van gewestelijke steun aan de voedselproductie. | Gecoördineerde uitvoering van voorschrift 6 van de Good Food-strategie.
- De gewestelijke financiële steun voor specifieke voedselproductieprojecten, met name in het kader van de Good Food-strategie (voorschrift 6) zal afhankelijk worden gemaakt van de naleving van de principes van geïntegreerde gewasbescherming.

2019 :
Er is een discussie op gang gebracht en voorstellen in die zin zijn geformuleerd in het kader van het opstellen van de verordening over de landbouwfinanciering. Leefmilieu Brussel stuurt dit project echter niet aan.

- BHG 2.9.10** Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud. | Waarborgen van de werking van de “pool voor gedifferentieerd beheer” binnen Leefmilieu Brussel. | Mise en œuvre coordonnée de la mesure 8 du PRN ; Coordination avec les autres facilitateurs au sein de l'administration
- De “pool voor gedifferentieerd beheer” die binnen Leefmilieu Brussel werd opgericht zal de professionals die openbare en groene ruimten aanleggen en beheren begeleiden. Deze pool is gefuseerd met de Natuurfacilitator, zoals wordt vooropgesteld in het GNP (Maatregel 8) en zal bijdragen tot de goede uitvoering van zijn opdrachten.

2018 :
De functie van Natuurfacilitator werd in 2018 ingevoerd door de dienst Natuurplan van de afdeling Groene Ruimten van Leefmilieu Brussel. De Natuurfacilitator biedt advies en informatie aan de Brusselse professionals via een e-mailcontactadres (nature@environnement.brussels).

2019 :
Hij heeft in 2019 zijn capaciteit versterkt om terreinprojecten te ondersteunen (bezoeken, opstellen van beheerplannen en bestekken, follow-up van werven, enz.) en neemt principieel het verbod op het gebruik van pesticiden op in al zijn documenten en aanbevelingen.
<https://leefmilieu.brussels/news/professionals-van-het-leefmilieu-doe-een-beroep-op-de-natuurfacilitator>

BHG 2.9.11	Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud.	Ontwikkelen en bijhouden van de wetenschappelijke en technische kennis die nodig is voor de productie van opleidings- sensibiliserings-, informatie- en begeleidingsmateriaal.	Uitwisselingsruimten met de onderzoekswereld.
-------------------	--	--	---

De "pool voor gedifferentieerd beheer" zal ervoor zorgen dat de kennis die nodig is voor zijn werking wordt ontwikkeld en bijgewerkt.

Niet aangevat.
Bij gebrek aan voldoende menselijke en financiële middelen wordt deze actie niet uitgevoerd.

BHG 2.9.12	Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud.	Opzetten van een uitwisselingsplatform tussen verantwoordelijken voor gewasbescherming in overheidsdiensten.	Gecoördineerde uitvoering van maatregel 2 van het GNP; Organisatie van ten minste twee vergaderingen per jaar.
-------------------	--	--	---

Er zal een uitwisselingsplatform worden opgezet om de overdracht van informatie en de uitwisseling van goede praktijken te bevorderen tussen de verantwoordelijken voor gewasbescherming binnen de overheidsdiensten.

Niet aangevat.
Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie momenteel niet uitgevoerd.
De wenselijkheid om deze actie te koppelen aan de actie BHG 2.9.14 (monitoringcentrum voor schadelijke organismen) zal vanaf 2020 worden onderzocht.

BHG 2.9.13	Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud.	Opzetten van een netwerk en stimuleren van uitwisselingen tussen professionals die buitenruimten ontwerpen, aanleggen en onderhouden.	Organisatie van ten minste een rondetafelconferentie per jaar.
-------------------	--	---	--

De actie van het opzetten van een netwerk zal niet beperkt blijven tot de overheidsdiensten en ook meer algemeen gericht zijn op de groene sectoren en de inrichtingsprofessionals (stedenbouwkundigen, architecten, enz.).

Bij gebrek aan voldoende personeel wordt deze actie niet uitgevoerd. Een deel ervan wordt echter uitgevoerd tijdens de seminars van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer.

BHG 2.9.14	Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud.	Voorstellen van een monitoringcentrum voor schadelijke organismen en van een aangepast waarschuwingssysteem (buiten landbouwgebied).	Uitvoering van de acties BHG 2.9.12 en 2.9.13.
-------------------	--	--	--

Zie BHG 2.9.7.

2019 :
In 2019 werd begonnen met een vergelijkende analyse van de bestaande monitoringsystemen in België en andere landen, in afwachting van een versterking van de personeelsmiddelen om deze ber af te ronden en de operationele fase van het project op te starten.

BHG 2.9.15	Begeleiden van de professionals van groene ruimten en openbare ruimten, van ontwerp tot onderhoud.	Voorstellen van modelvoorschriften voor het opstellen van bestekken.	Gecoördineerde uitvoering van maatregel 12, voorschrift 2 van het GNP.
-------------------	--	--	--

Het Gewest zal modelvoorschriften voorstellen om op te nemen in de bestekken, en die bijvoorbeeld opnemen in het typebestek voor werken op de openbare weg.

Een herziening van het typebestek (technisch bestek) van Brussel Mobiliteit is aangevat met het oog op publicatie eind 2020. Leefmilieu Brussel neemt via meerdere betrokken afdelingen deel aan de thematische werkgroepen. De regering heeft gewezen op de noodzakelijke koppeling tussen hoofdstuk K (aanplantingen) en het toekomstige referentiesysteem voor ecologisch beheer, waaraan

parallel zal worden gewerkt.

Tegelijkertijd zijn er onderhandelingen gestart met de Union Nationale des entreprises du paysage (UNEP) in Frankrijk, over het gebruik van 'professionele landschapsregels' voor bedrijven die groene ruimten aanleggen. Deze regels kunnen worden geïntegreerd in het referentiesysteem.

❖ Versterking van de uniforme beginselen van IPM

Ref.	Objectif	Action	KSF
BHG 2.9.16	Bevorderen van de toepassing van de principes van geïntegreerde gewasbescherming. Het Gewest zal de modaliteiten bestuderen van een afwijkingsprocedure om het gebruik van de GBM zo goed mogelijk te begeleiden en toe te zien op de naleving van de principes van IPM, die samenhangt met de andere afwijkingsregelingen die van kracht zijn.	Begeleiden van de afwijkingen van de ordonnantie van 20 juni 2013.	Consolidatie van de ordonnantie van 20 juni 2013.
2018 : Er wordt nagedacht over de afwijkende modaliteiten, over het model van de verordening van 1 maart 2012. Gezien de termijnen voor de goedkeuring van een nieuwe wettekst, wordt het project tot de volgende zittingsperiode in de koelkast gezet.			
2019 : De ontwerpverordening wordt geleidelijk aangepast om aan andere ambities te voldoen, meer algemeen dan alleen het verminderen van bestrijdingsmiddelen. De afrondings- en adoptiewerkzaamheden worden in 2020 gestart.			
BHG 2.9.17	Bevorderen van de toepassing van de principes van geïntegreerde gewasbescherming. Het Gewest zal de mogelijkheid bestuderen om het regelgevend kader te versoepelen zodat de producten die het minst zorgwekkend zijn voor de gezondheid van de gebruikers en voor het leefmilieu gebruikt kunnen worden.	Als eerste keuze de voorkeur geven aan het gebruik van biopesticiden en/of producten met een laag risico wanneer een afwijking mogelijk is.	Consolidatie van de ordonnantie van 20 juni 2013.
Zie actie BHG 2.9.16			
BHG 2.9.18	Waarborgen van de naleving van de algemene principes van geïntegreerde gewasbescherming. Een regelmatige controle zal worden georganiseerd van de getroffen maatregelen om te garanderen dat de principes van geïntegreerde gewasbescherming worden nageleefd.	Controleren van de naleving van de wettelijke bepalingen over geïntegreerde gewasbescherming.	Besluit 'Geïntegreerde gewasbescherming' overeenkomstig artikel 12 van de ordonnantie van 20 juni 2013. Organisatie van regelmatige controles
2019: Een ontwerpbesluit 'geïntegreerde bestrijding' is voorbereid, maar uiteindelijk werd besloten te wachten op de nieuwe ordonnantie 'ecologisch beheer' (cf. BHG 2.9.16) alvorens de goedkeuringsprocedure te starten.			
BHG 2.9.19	Verduidelijken van de begrippen ecologisch beheer en biologische bestrijding.	Waarborgen van de samenhang van de voorschriften op het gebied van het gebruik van pesticiden, instandhouding van de natuur en bestrijding van invasieve soorten, ten opzichte van de doelstellingen van ecologisch beheer en biologische bestrijding.	Juridische en technische definitie van de concepten.
Het Gewest zal ervoor zorgen dat verschillende concepten (ecologisch beheer, biologische bestrijding, biocontrole, enz.), hun onderlinge samenhang en de samenhang ervan ten opzichte van de gewestelijke regelgevingen wordt verduidelijkt.			
Zie actie BHG 2.9.16			

❖ Aanmoedigen van de implementatie van IPM in sectorspecifieke richtsnoeren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
BHG 2.9.20	Aan de professionals richtsnoeren over geïntegreerde gewasbescherming ter beschikking stellen die specifiek zijn voor de betrokken teelten of sectoren. Het Gewest zal specifieke richtsnoeren voor bepaalde teelten erkennen en/of voorstellen, en hierbij rekening houden met de bijzonderheden van de landbouw- of tuinbouwpraktijk in een stedelijke omgeving.	Voorstellen van specifieke richtsnoeren voor de relevante teelten.	Besluit 'Geïntegreerde gewasbescherming' overeenkomstig artikel 12 van de ordonnantie van 20 juni 2013.
2019: In het kader van het Competentiecentrum Ecologisch Beheer is vooronderzoek verricht en zijn 13 (nog niet gepubliceerde) fiches voor geïntegreerde bestrijding opgesteld. Bij gebrek aan besluit zullen deze fiches enkel ter informatie dienen.			

BHG 2.9.21	Aan de professionals richtsnoeren over geïntegreerde gewasbescherming ter beschikking stellen die specifiek zijn voor de betrokken teelten of sectoren. Het Gewest zal specifieke richtsnoeren voor bepaalde teelten erkennen en/of voorstellen.	Voorstellen van richtsnoeren op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming toegepast op verschillende elementen van het stedelijk landschap.	Besluit 'Geïntegreerde gewasbescherming' overeenkomstig artikel 12 van de ordonnantie van 20 juni 2013; Gecoördineerde uitvoering van de maatregel 2, voorschrift 1 van het GNP.
Zie actie BHG 2.9.20. Naast het redactionele werk dat in 2018 is gestart, zijn er specifieke fiches over het beheer van de gazonziektes besteld. Levering gepland eind 2020.			

2.10 Indicatoren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.1 	Beschikbaarheid van indicatoren voor het beleid inzake het beheer inzake van GBM.	Bijdrage aan het NAPAN Dash board voor GBM door de indicatoren ter beschikking te stellen die geselecteerd worden door de NTF.	Jaarlijkse update van het Dash Board van het NAPAN.
Om de risico's van GBM te kunnen beheren, worden de indicatoren van het dashboard die ontwikkeld werden tijdens het vorige NAPAN-programma regelmatig geüpdatet. Daartoe behoren de identificatie van gebruikstrends van bepaalde werkzame stoffen (b.v. stoffen die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid), of praktijken die extra aandacht verdienen en goede praktijken die als voorbeeld kunnen worden gesteld zoals vermeld in richtlijn 2009/128. Het dashboard is al vele jaren in ontwikkeling. De vertraging kan verklaard worden door de omvang van het werk dat verricht moet worden in het licht van het beschikbare personeel en de prioriteiten die werden toegekend aan dit instrument, dat niet verplicht is. In dit stadium omvat het 28 indicatoren die de vijf pijlers van de DPSIR-benadering (Drivers, Pressure, State, Impact and Responses) illustreren. De indicatoren maken gebruik van beschikbare gegevens die gecombineerd worden om nuttige indexen te verkrijgen voor het monitoren van GBM. De gegevens zijn afkomstig van de monitoring van de verkoop van GBM, de monitoring van het gebruik van GBM, economische gegevens over landbouwproductie en milieutoezicht uitgevoerd in de gewesten. De publicatie zou moeten plaatsvinden in 2020, na overleg met de Raad van het NAPAN.			
Bel. 2.10.2 	Ontwikkeling van Europese indicatoren.	Follow-up van de selectieprocedure van Europese indicatoren.	Actieve deelname aan Europese initiatieven.
De Europese initiatieven betreffende geharmoniseerde indicatoren zoals voorzien in artikel 11 van richtlijn 2009/128 moeten actief opgevolgd worden door de Belgische vertegenwoordigers om het NAPAN Dash Board dat werd ontwikkeld in Bel. 2.10.1 te optimaliseren. Op EU-niveau werd er in een eerste fase een beperkte reeks indicatoren ontwikkeld. Een meer uitgebreide reeks is gepland voor later. Momenteel bestaat de beperkte reeks uit twee indicatoren: de eerste indicator is gebaseerd op de nationale verkoopstatistieken; de tweede is gebaseerd op het aantal toelatingen voor 120 dagen. Richtlijn 2019/782 tot wijziging van Richtlijn 2009/128, in het gedeelte dat betrekking heeft op geharmoniseerde EU-indicatoren, werd gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 16 mei 2019. De omzetting van artikel 15 van Richtlijn 2009/128 is in principe zowel een federale als een gewestelijke bevoegdheid, maar door het voorwerp van Richtlijn 2019/782 is dit een federale bevoegdheid. Richtlijn 2019/782 werd omgezet door het Ministerieel Besluit van 28 oktober 2019. HRI1 en HRI2 werden berekend en gepubliceerd op Fytoweb (FR, NL, DE): https://fytoweb.be/nl/reductieplan/waakzaamheid/overzicht-van-			

[gewasbeschermingsmiddelen/de-geharmoniseerde-europese-risico in september 2019.](#)

Volgens de wetgeving moeten er prioritaire punten vastgesteld worden op basis van de geharmoniseerde indicatoren. De COM vraagt de lidstaten om die prioritaire punten ook vast te stellen op basis van hun eigen indicatoren.

BHG 2.10.1 Verstrekken van gegevens over het pestidengebruik. Opzetten van een "pestidenobservatorium". Werking van de "pool voor gedifferentieerd beheer", bijdrage aan de verslag van de Staat van het Leefmilieu.

Op basis van verschillende informatiebronnen moeten de gegevens over het gebruik en de vermindering van het gebruik van pesticiden in het BHG verzameld kunnen worden, zodat men zich rekenschap kan geven van de doeltreffendheid van het programma en de weerslag van de wetgevingen die op het grondgebied van het gewest werden aangenomen (doeltreffendheid, kosten, enz).

Het opstellen van indicatoren wordt bemoeilijkt door het tekort aan personeel en door het gebrek aan systematisering van de gegevensoverdracht (wettelijke mazen in de wet, onduidelijkheden over de bevoegde overheden, enz.). Daarnaast worden ook onderzoeksprojecten ondersteund of gestart met betrekking tot de blootstelling van bestuivers aan pesticiden (studies URBEESTRESS en TOXIFLORE, zie BHG-actie 2.3.7 voor meer details).

Er is een begin gemaakt met de harmonisatie van de gebruiksgegevens van de spoorwegbeheerders om bij te dragen aan de nationale indicatoren.

2.11 Risicobeperkende maatregelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.11.1 	Evaluatie van de relevantie en de haalbaarheid van de risicobeperkende maatregelen toe te passen door de gebruikers van GBM.	<p>a) Overzicht van risicobeperkende maatregelen. De belangrijkste risicobeperkende maatregelen worden bekeken en beoordeeld op basis van hun haalbaarheidsniveau. Er wordt overleg georganiseerd met belanghebbenden.</p> <p>b) Het beleid herbekijken. Waar nodig worden toelatingen voor GBM of risicobeperkende maatregelen herbekeken. Er wordt overleg georganiseerd met de belanghebbenden.</p>	<p>Tegen 2020, een stand van zaken van de belangrijkste risicobeperkende maatregelen.</p> <p>Tegen 2022, een overeenkomst voor het herbekijken van risicobeperkende maatregelen en/of toelatingsbeleid voor GBM.</p>

Het aanleggen van bufferzones voor waterbescherming of het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorbeelden van risicobeperkende maatregelen die ten grondslag liggen aan de toelatingsprocedure. Deze maatregelen zijn basisvoorwaarden om een toelating te kunnen krijgen.

- De belangrijkste risicobeperkende maatregelen (bufferzones, persoonlijke beschermingsmiddelen, enz.) worden overlopen en geëvalueerd op basis van hun relevantie en haalbaarheid.
- De ingezamelde informatie dient als basis voor het heroverwegen van een aantal risicobeperkende maatregelen. Daarnaast wordt deze informatie ook aangewend voor het heroverwegen van de toelating van verschillende producten en om, indien nodig, een gedragswijziging bij professionele gebruikers in dit verband aan te moedigen. Op basis van deze resultaten worden risicobeperkende maatregelen en/of toelatingen heroverwogen en besproken met de stakeholders.

- De doelstelling werd behaald. Er werd in eerste instantie een overzicht gemaakt van alle mogelijke risicobeperkende maatregelen of andere waarschuwingzinnen die voorkomen op de bestaande toelatingen voor GBM. Dit overzicht werd overlopen om de maatregelen te evalueren op hun begrijpelijkheid, haalbaarheid en nut. Dit gebeurde in samenwerking tussen een koepel van landbouwsyndicaten Agrofront en de koepelorganisatie van de gewasbeschermingsmiddelproducenten Phytofar, en de federale en gewestelijke bevoegde overheden. Er werden vergaderingen georganiseerd op 5/04/18, 21/06/18, 19/10/18, 25/01/19, 26/04/19, 6/09/19 en 7/10/19. De verslagen zijn beschikbaar. Als output werd een inventaris opgeleverd waarin alle argumentatie is opgenomen om te komen tot een lijst van vermeldingen die enerzijds verder zullen worden aangewend en die anderzijds verdere bespreking verdienen. Op basis hiervan werd het tweede deel van dit actiepunt beperkt tot herwerking van de risicobeperkende maatregel tot instelling van bufferzones voor oppervlaktewater en omwonenden.
- De actie werd opgestart. Een eerste overleg werd georganiseerd op 10/12/2019 om informatie te verzamelen en discussie toe te laten over een nieuw concept voor het instellen van bufferzones. Net zoals voor het eerste deel van deze actie verliep het overleg tussen Agrofront, Phytofar en de bevoegde gewestelijke en federale overheden. De federale overheid werkt nu aan een voorstel.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
------	--------------	-------	-----

2.12 Beheer en opvolging van het plan

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
------	--------------	-------	-----

Bel.
2.12.1

Gecoördineerd nationaal rapport.

Coördinatie van het rapport binnen de NTF.

Publicatie van een nationaal rapport in 2022.

Aan het einde van het programma in 2022 zal er een nationaal rapport opgesteld en gepubliceerd worden dat de specifieke rapporten van de NTF-leden coördineert.

Het gecoördineerd rapport wordt momenteel opgesteld. De tussentijdse versie halverwege het programma wordt gebruikt als basis voor de voorbereiding van het volgende programma van 2023 tot 2027. Het rapport is, net als het vorige, opgezet als een internetdocument met verschillende toegangen: via het thema, via het programma (Bel., Fed., Vla., BHG, Wal.), via de taal (FR, NL, DE, EN), samengevat of in gedetailleerd formaat met, voor dit laatste formaat, hyperlinks naar publicaties. De tussentijdse versie wordt ook gebruikt op federaal niveau voor de tussentijdse evaluatie van het programma. De definitieve versie zal aan het einde van het programma worden opgesteld, en zal begin 2023 gepubliceerd worden op NAPANWeb (FR, NL, DE) (<https://fytoweb.be/nl/reductieplan/nationaal-actie-plan-daction-national-napan>) en op de website van de Europese Commissie (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/nap_en)

Bel.
2.12.2

Coördinatie van het NAPAN.

De werking van de NTF definiëren en verzekeren.

Werking van de NTF en van de NAPAN Adviesraad.

Elke lid die bevoegd is voor het NAPAN is betrokken bij de samenwerking en de coördinatie binnen de NTF. Belanghebbenden zijn betrokken bij het NAPAN via de NAPAN Adviesraad.

De NTF (FR, NL, DE) kwam 9 keer samen om Bel. projecten te coördineren en om informatie uit te wisselen die relevant is voor de implementatie van het NAPAN. Op 28 juni 2018 liet ze de nieuwe richtlijnen inzake verplichte informatie op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht, valideren door de uitgebreide Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu. De Raad van het NAPAN (FR, NL, DE) (52 effectieve leden + 17 in cc) kwam zeven keer samen en werd twee keer geannuleerd bij gebrek aan onderwerpen. Er werden twee schriftelijke raadplegingen gehouden. De stakeholders worden nu uitgenodigd om een onderwerp naar keuze voor te leggen aan de Raad.

Bel.
2.12.3

Het publiek actief betrekken in de hele besluitvorming aangaande het NAPAN.

Raadpleging van het publiek aangaande NAPAN 2023-2027.

Rapport aangaande de raadpleging van het publiek in 2022.

In 2022 zal het publiek geraadpleegd worden om het programma te bepalen voor het NAPAN in de periode 2023-2027.

Het programma 2023-2027 is sinds begin 2020 in ontwikkeling. De NTF zal een overzicht van het programma opstellen, dat verder ontwikkeld zal worden met de Raad van het NAPAN in het najaar van 2020. Het ontwerp zal dan in 2021 aan de ICL worden voorgelegd ter goedkeuring door de bevoegde autoriteiten. Het grote publiek en de verschillende Raden die vereist zijn door de wetgeving zullen begin 2022 gelijktijdig geraadpleegd worden. De daaruit voortvloeiende wijzigingen zullen besproken worden met de Raad van het NAPAN teneinde het ontwerpprogramma op te stellen. Het ontwerpprogramma zal medio 2022 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de autoriteiten.

Coördinatie :

Voor Leefmilieu Brussel: Julien RUELLE, Henri CAULIER
Supraregionale coördinatie (NTF) : Henri CAULIER

Rédactie : Julien RUELLE, Henri CAULIER

Verantw. Uitg. : Frédéric FONTAINE en Barbara DEWULF – Avenue du Port 86C/3000- 1000 Bruxelles